
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לארכאולוגיה ביזנטית - 43107

תאריך עדכון אחרון 17-08-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ארכאולוגיה והמזרח הקרוב הקדום

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' זאב וייס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: zeev.weiss@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: שלישי 10:30-12:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בהכרת הממצאים והאפיונים העקריים בארכאולוגיה של התקופה הביזנטית. שימת לב תינתן לממצאים מהחלק הראשון של התקופה (מאות 4-8 לספירה) ברחבי העולם הנוצרי. נושאים מרכזיים יהיו שיטות בנייה, תכנון עירוני, אדריכלות ואמנות נוצרית, קברים וקבורה וממצא קטן.

מטרות הקורס:

הסטודנטים יכירו את אתרי המפתח בתקופה הביזנטית, את המבנים ואת מושגי היסוד בארכאולוגיה ביזנטית

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1) נוכחות וקריאת הביבליוגרפיה

2) בחינה בתום הקורס

דרישות נוכחות (%) :

70

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מבוא ורקע היסטורי; ערים, עיירות וכפרים בעולם הביזנטי; בנייה פרטית; אדריכלות נוצרית; ליטורגיה; בית קהילה; כנסיות קונסטנטיניות; כנסיות במאה החמישית והשישית לספירה; נזירים ונזירות; קברים וקבורה; האמנות בתקופה הביזנטית; אמנות זעירה

חומר חובה לקריאה:

1. מבוא ורקע היסטורי

A. Kazhdan et al., "Byzantium," The Oxford Dictionary of Byzantium, vol. 1, Oxford 1991, 345-362 או

"ביזנטיון", האנציקלופדיה העברית, כרך ח', 361-377.

2-4. ערים, עיירות וכפרים בעולם הביזנטי

א. חמרי בנייה וטכניקות בנייה

C. Mango, Byzantine Architecture, Milan 1978, pp. 9-19

ב. תכנון עירוני

1) Mango, Byzantine Architecture, pp. 20-34

2) E. Zanini, "The Urban Ideal and Urban Planning in Byzantine New Cities of the Sixth Century AD," *Theory and Practice in Late Antique Archaeology*, (L. Lavan and W. Bowden, ed.), Leiden 2003, pp. 196-223

רשות:

W. Liebeschuetz, "The End of the Ancient City," *The City in Late Antiquity*, (L. Rich, ed.), London 1992, pp. 1-36

ג. בנייה פרטית

1) S. Ellis, "Early Byzantine Housing," *Secular Buildings and the Archaeology of Everyday Life in the Byzantine Empire*, (K. Dark, ed.), Oxford 2004, 37-52

2) Y. Hirschfeld, "Habitat," *Late Antiquity: A Guide to the Postclassical World*, (Bowersock, G. W. et Al., eds.) Cambridge 1999, 258-272

10-5. אדריכלות נוצרית

א. בפטיסטריון

R. Milburn, *Early Christian Art and Architecture*, Berkeley 1988, 203-214

ב. ליטורגיה וחפצי פולחן

H. Elbern, "Altar Implements and Liturgical Objects," (K. Weitzmann, ed.) *Age of Spirituality*, Princeton 1979, 592-599, 606-612

ג. מבית קהילה לבניין כנסייה

1) J. Wilkinson, "Christian Worship in the Byzantine Period," *Ancient Churches Revealed*, (Y. Tsafrir, ed.), Jerusalem 1993, 17-22

2) R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Middlesex 1979, 23-38

ד. הכנסיה במאות הרביעית והחמישית לספירה, Krautheimer, *Byzantine and Christian Early Architecture*, 39-96

ה. הכנסיה במאה השישית לספירה

Mango, *Byzantine Architecture*, 35-88

ו. נזירים ונזירות

י' הירשפלד, "מנזרי מדבר יהודה בתקופה הביזנטית," *קדמוניות*, כב (תש"ן), 58-87.

11. קברים וקבורה

J. Stevenson, *The Catacombs: Rediscoveries monuments of Early Christianity*, London 1978, 7-23

12-13. האמנות בתקופה הביזנטית

M. Gough, *The Origins of Christian Art*, London 1973, 69-123, 152-186

14. אמנות זעירה

A. Grabar, *Byzantium: from the Death of Theodosius to the Rise of Islam*, London 1966, 277-336

חומר לקריאה נוספת:

ביבליוגרפיה נבחרת

היסטוריה, חברה ותרבות

Baynes, N. H. and H. St. L. B. Moss (eds.), *Byzantium: An Introduction to East Roman Civilization*, Oxford 1948.

Bowersock, G. W. et al. (eds.), *Late Antiquity: A Guide to the Postclassical World*, Cambridge 1999.

Brown, P., *The World of Late Antiquity*, London 1971.

Cameron, A., *The Mediterranean World in Late Antiquity AD 395-600*, London 1993.

Chadwick, H., *The Church in Ancient Society: From Galilee to Gregory the Great*, Oxford 2003.

Jones, A. H. M., *The Later Roman Empire 284-602*, 2 vols., Norman Oklahoma 1964.

Kazhdan, A., et al., *The Oxford Dictionary of Byzantium*, 3 vols. New York and Oxford 1991.

Ostrogorsky, G., *History of the Byzantine State* (Trans. J. Hussey), Oxford 1968.

Vasiliev, A. A., *History of the Byzantine Empire 324-1453*, Madison 1952.

אדריכלות ואמנות

Bassett, S., *The Urban Image of Late Antique Constantinople*, Cambridge 2004.

Beckwith, J., *Early Christian and Byzantine Art*, Middlesex 1979.

Cormack, R., *Byzantine Art*, Oxford 2000.

Elsner, J., *Art and The Roman Viewer: The Transformation of Art from Pagan World to Christianity*, Cambridge 1995.

Elsner, J., *Imperial Rome and Christian Triumph: The Art of the Roman Empire AD 100-450*, Oxford 1998.

Evans H. C. and W. D. Wixom (eds.), *The Glory of Byzantium - Art and Culture of the Middle Byzantine Era A.D. 843-1261*, New York 1997.

Grabar, A., *Byzantium: from the Death of Theodosius to the Rise of Islam*, London 1966.

Grabar, A., *The Beginnings of Christian Art*, London 1967.

Grabar, A., *Christian Iconography: A Study of Its Origin*, Princeton 1968.

Hansen, M. F., *The Eloquence of Appropriation: Prolegomena to an Understanding of Spolia in Early Christian Rome*, Rome 2003.

Jensen, R. M., *Understanding Early Byzantine Art*, London 2000.

Kitzinger, E., *Byzantine Art in the Making: Main Lines of Stylistic Development in Mediterranean Art, 3rd-7th Century*, Cambridge 1976.

Lander, G. B., *God Cosmos and Humankind: The World of Early Christian Symbolism*, Berkeley 1995.

Liebeschuetz, J. H. W. G., *The Decline and Fall of the Roman City*, Oxford 2001.

Mango, C., *The Art of the Byzantine Empire 312-1453*, Prentice Hill 1972.

Mango, C., *Byzantine Architecture*, Milan 1978.

Mathews, T. F., *The Early Churches of Constantinople: Architecture and Liturgy*, University Park 1971.

Mathews, T. F., *The Clash of God: A Reinterpretation of Early Christian Art*, Princeton 1993.

Mathews, T. F., *Byzantium from Antiquity to the Renaissance*, New York 1998.
Milburn, R., *Early Christian Art and Architecture*, Berkeley 1988.
Nees, L., *Early Medieval Art*, Oxford 2002.
Safran, L. (ed.), *Heaven on Earth: Art and the Church in Byzantium*, University Park 1998.
Talbot Rice, D., *Art of the Byzantine Era*, London 1981.
Talbot Rice, D., *Byzantine Art*, London 1967.
Weitzmann, K. (ed.), *Age of Spirituality*, Princeton 1979.
Weitzmann, K. (ed.), *Age of Spirituality - A Symposium*, New York 1980.

ליטורגיה נוצרית

Cross, F. L. (ed.), *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, London 1958.
Dix, D. G., *The Shape of Liturgy*, London 1975.
Duchesne, L., *Christian Worship* (M. L. McClure, Trans.), London 1949.
Mazza, E., *The Origins of the Eucharistic Prayer*, Collegeville 1995.

חיי יום יום

Talbot Rice, T., *Everyday Life in Byzantium*, London 1967.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: